

OIKEUTTA VAKUUTETUIILLE RY.

MUSTIKKASUONTIE 12 B 00940 HELSINKI

Tiedoksi: kirjaamo@stm.fi

Kopio: tiina.muinonen@stm.fi

Asia: Oikeutta vakuutetuille ry:n lausunto – Tapaturma -ja ammattitautilain uudistaminen

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lakiluonnokseen (TAU - STM114:00/2009) lausuntomme.

Lausuntomme on jaettu viiteen osa-alueeseen:

1. Esimerkkitapauksia ja mallinnukset tosielämän tilanteista
2. Tapaturma- ja ammattitautilakiin sekä muihin lakeihin tarvittavat muutokset
3. Asbestista sairastuneiden kannanotto ammattitautiosiota koskien – Liite 1
4. Muutoksenhakua koskevat lähihistorian huomiot – Liite 2
5. Yhteenveto

Pidämme erityisen tärkeänä, että mahdollisemman nopeasti päästään perustuslain ja EU-normiston takaamien perusoikeuksien toteutumisessa, ensimmäistä kertaa tilanteeseen, jossa Suomen olosuhteissa perusoikeudet toteutuvat myös lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa.

Pyydämme liittämään tämän lausuntomme liitteineen (2 kpl) julkisesti ministeriön sivuille ja valtioneuvoston hankerekisteriin kaikkien kiinnostuneiden saataville järjestömme kannanottona. Erilaisten työryhmien tulosten integrointi lainsäädäntöön tulee saada pikaisesti toimimaan yli hallinto- ja ministeriörajojen. Prosessit on saatava palvelemaan myös vakuutettuja.

Tähän lakiluonnokseen saatuja lausuntoja pitää ottaa huomioon vakuutuslääkärijärjestelmän avoimuutta pohtineen työryhmän (STM091:00/2012) jatkotyöskentelyssä ja muutoksenhakuun liittyvän vakuutusosoikeuden toiminnan kehittämisessä (OM16:00/2008). Pidämme tärkeänä, että lakiluonnos asetetaan kaikille avoimeen kommentointiin maaliskuu - huhtikuun 2014 ajaksi.

Helsingissä 10.2.2014

Petri Salo

varapuheenjohtaja

Oikeutta vakuutetuille (Oiva) ry

Liitteet (2 kpl)

Liite 1 - Asba ry:n lausunto koskien lakiluonnoksen ammattitautiosioita (2 sivua)

Liite 2 - VOL ry lausunto koskien muutoksenhaun kehittämistä 2008 – 2010 (8 sivua)

1. Esimerkkitapauksia ja mallinnukset tosielämän tilanteista

Lakikielen uudistaminen ja lain määräysten selkeyttäminen on erittäin tärkeää. Vuoden 2000 perustuslakiuudistuksen jälkeen tapahtuva perustuslain velvoitteiden ("yksilön oikeudet ja velvollisuudet ilmenevät selvästi lain tasolla") voimaan saattaminen, vasta nyt, kertoo vakuutusalan ylivertauudesta. Seuraavaksi esittelemme kaksi esimerkkitapausta ammattitautiin sairastuneiden maailmasta.

TAPAU 1 - Tullaanko uudistunutta tapaturma- ja ammattitautilakiakaan noudattamaan? Lainausta tulee Ulla Nevalaisen kirjoittamasta nimensä mittaisesta kirjasta "**Haista home vakuutusoikeus**". Kyseisen kohdan olemme aikanaan kirjanneet itsellemme ylös, koska siinä Valtiokonttorin edustaja kertoo, ettei heidän tarvitse noudattaa ammattitautilakia, koska tapaturma-asiain korvauslautakunta on niin linjannut ja he noudattavat sen suosituksia.

Lainausta on kirjan sivuilta 256-257, joka koskee kirjassa mainittua liitettä 16, joka koskee valituslupahakemusta ja valitusta korkeimmalle oikeudelle. Vakuutusoikeuden päätös 24.4.2002, Dnro 9201/99/1026. Muutoksenhakija työvoimaneuvoja, sairaanhoitaja Ulla Nevalainen.

Lainausta alkaa: "*Nevalainen liittyy tähän valituslupahakemukseen Vakuutusoikeuden suullisessa käsittelyssä nauhoitetun henkilötodistelun ja osapuolten lausumat. Todistajakertomukset ja lausumat on kirjoitettu tekstiksi Vakuutusoikeuden äänittämistä ääninauhoista. Vakuutusoikeuden suullisessa käsittelyssä valtiokonttoria edusti korvauspäällikkö Vuokko Hänninen (VH) ja asiantuntijalääkäri Matti Mero (MM). Vakuutusoikeus liittanee alkuperäiset ääninauhat asiakirja-aineistoon Korkeimmalle oikeudelle.*

Valtiokonttorin edustajan, korvauspäällikkö Vuokko Hännisen lausumasta selviää mm. se, että valtiokonttorin tarkoituksenaan ei ole ollut, Nevalaisen tapaturmaeläkkeen evätessään noudattaa ammattitautilakia ja tapaturmavakuutuslakia. Hänninen totesi vakuutusoikeudessa mm.:

"Ja kaiken kaikkiaan, miks olemme tähän ratkaisuun päätyneet on se, että vakuutusoikeuden kantana on tähän asti ollut se, että tapaturmavakuutusjärjestelmästä ei tapaturmaeläkettä makseta" (sivu 3)

* * * * *

"Sitten vielä sen verran korvauskäytännöstä, eli tapaturma-asiain korvauslautakunta, joka meillä on tällainen neuvoa-antava elin. Siellä on aina katsottu työkykyiseksi tämä potilas riippumatta siitä, onko se työpaikka saatu altistusvapaaksi vai ei. Elikä tapaturmaeläkettä ei juurikaan ole lähdetty maksamaan. Eli rajana on vähän veteen piirrettyä ollut tämä, että niin kauan, kun se on päivärahavaiheessa, noin vuoden verran, mutta ei enää eläkevaiheessa." (sivu 4)

Loppulausunnossaan valtiokonttorin edustaja Hänninen niin ikään totesi valtiokonttorin Nevalaisen tapaturmaeläkkeen eväämisen perustuvan ”vallitsevaan korvaus- ja oikeuskäytäntöön sekä tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausuntoon”:

”Kun olemme tämän päätöksen antaneet, tää meidän arviohan on perustunut tähän asiantuntijalautakunnan eli tapaturma-asiain korvauslautakunnan kantaan, jonka linjaa noudatamme kaikissa päätöksissä, että emme koskaan poikkea heidän kannan otoistaan, lausunnoistaan. Eli hehän sorvaavat tätä korvauskäytäntöä niin kuin valtakunnan tasolla. Yrittävät pitää sitä ja pitävätkin sitä yhdenmukaisena. Plus lisäksi ratkaisu on perustunut myös vallitsevaan korvaus- ja oikeuskäytäntöön, mikä näitten homeammattitautien kohdalla on omaksuttu linjaks.”

Lainaus päättyy.

Valtiokonttoria kyseisessä Nevalaisen asiassa vakuutusosoikeudessa edustanut asiantuntijalääkäri Matti Mero – niminen lääkäri löytyy tapaturma-asiain korvauslautakunnan kokoonpanoista 1997-1999 ja 2000-2002. Tapaturma-asiain korvauslautakunta (Tako) paaluttaa tosiasiallisen korvauslinjan vakuutusyhtiöistä alkaen, läpi koko vakuutusosoikeudellisen erityistuomioistuinjärjestelmän.

**TAPAUS 2 - Tullaanko uudistunutta tapaturma- ja ammattitautilakiakaan noudattamaan?
”Kukaan ei korvaa, kun asbesti vie terveyden”**

Kuvateksti: Helena Rantanen, Veijo Saksa ja Henrik Karell ovat työuransa aikana altistuneet asbestille ja kärsivät nyt sen seurauksista.

Helsingiläinen Henrik Karell ja espoolainen Veijo Saksa altistuivat työssään asbestille.

Karellin keuhkosairaus löytyi työterveyslääkärin tutkimuksessa. Hän pääsi jatkotutkimukseen työterveyslaitokseen ja siellä hänen piti listata ne työpaikkansa, joissa hän ilmeisesti joutui tekemisiin asbestin kanssa. Vuonna 1993 todettiin, että Karellilla on asbestin aiheuttama ammattitauti.

Saksalla taas on altistumisesta kahdeksan lääkärinlausuntoa, mutta vakuutusyhtiön lääkärin mukaan hän on ”terve mies”.

Kun sodanjälkeiset sukupolvet tekivät töitä rakennuksilla, suojavälineitä ei ollut. Saksa muistelee, ettei niitä ollut edes vuonna 2001, jolloin hän jäi eläkkeelle.

– Kyllähän se tiedettiin, että asbesti on vaarallista, mutta se oli hyvä ja halpa ratkaisu. Hyöty asetettiin ihmisten terveyden edelle, Karell toteaa.

OIKEUTA VAKUUTETUIILLE RY.

MUSTIKKASUONTIE 12 B 00940 HELSINKI

Asbestin purkutyöt vaativat hyvää ammattitaitoa ja suojausta. Työ on kallista. Suomessa on yrityksiä, joilla on tällaisten rakennusten purku- ja saneeraus oikeudet, mutta Saksan tietojen mukaan näiden yritysten tilauskanta pienenee.

– Porukkaa otetaan asbestitöihin Virosta. He tekevät työn halvalla ja oman terveytensä kustannuksella. Kun purkutyömaata ei siivota kunnolla, ympäristössä on asbestipölyä muiden haittana, Saksa sanoo.

Asbestiongelman laajuus tuli julki, kun työterveyslaitos toteutti asbestiseulan. Miesten kokemuksen mukaan sen jälkeen lakeja ja säädöksiä alettiin muuttaa tietoisesti siihen suuntaan, ettei vakuutusyhtiöille tule "kohtuuttomia korvauksia".

Vaikka asbesti kiellettiin Suomessa vuonna 1994, ongelma ei ole hävinnyt. Asbestia tulee esiin peruskorjattavista rakennuksista ainakin seuraavat 30 vuotta.

Asbestille altistumisen ja sairastumisen välillä on 10–40 vuoden viive. Pelättävissä on, että asbestisairauksien pahin vaihe alkaa olla nyt käsillä.

– Kun työntekijä on päässyt eläkkeelle, hän jää turvaverkkojen ulkopuolelle. Työterveyshuolto ei enää auta, joten asbestin vuoksi sairastuneet ovat oman aktiivisuutensa varassa. Harva lähtee hakemaan tukea ammattiliitostakaan, Karell sanoo.

Kuntoutus on Karellin mukaan retuperällä. Vakuutusyhtiöt kuntouttavat pääasiassa sellaisia ihmisiä, joilla on vielä mahdollisuus palata työelämään.

Suomessa on tämänhetkisen tiedon mukaan noin 200 000 asbestille altistunutta.

Vakuutusturvassa on Karellin ja Saksan mielestä suuria aukkoja. Lakeja on muutettu järjestelmällisesti potilaan kannalta epäedulliseen suuntaan.

Esimerkiksi vuodelta 1948 peräisin olevaa tapaturmalakia on muutettu noin 65 kertaa. Yleistä neuvontaakaan ei ole riittävästi. Tieto kulkee suusta suuhun.

Potilaat valittavat kohtelustaan, mutta Karellin ja Saksan mukaan muutoksenhakulautakunnassa tai KHO:ssa ei potilaan papereita lueta, koska valitukset hylätään.

– Kenellä on rahkeita taistella, kun vakuutusyhtiö ensimmäisen kerran lähettää kielteisen päätöksen.

Kommentit

OIKEUTTA VAKUUTETUILLE RY.

MUSTIKKASUONTIE 12 B 00940 HELSINKI

Ei todellakaan ole voimia, kun stressaa jo päätöksen odottaminen niin, että terveys pahastikin kärsii ja muisti pätkee. Silloin haluaisi saada jonkun pätevän auttamaan, jolla on voiton kokemus. On mielestäni väärin, että pitää olla parempi, kuin asiantuntija, jotta saa oikeutta tai korvauksen muiden aiheuttamasta sairaudesta.

Kuulema pitää tehdä KANTELU Kansanterveyslaitokseen, mikä taitaa olla nykyään Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitos, koska yhdistyi Stakesin kanssa 1.1.2009 - 11/08/2009 8:16 pm

Nelikantainen lainsäädäntömalli ja vakuutus oikeudellinen erityistuomioistuinjärjestelmä läpivalaisuun. Kuka valtapuolueista tunnustautuu vakuutuslääketieteen erityispätevyys termin hyväksyjäksi lainsäädännössä? Entäs kuka valtapuolueista tunnustaa vapauttaneensa lainsäädännöllisillä toimilla vakuutuslääkärit kaikesta vastuusta? - 15/08/2009 1:33 pm

Kokemuksesta tiedän, että kantelut jätetään tutkimatta.

Asbtille "altistumisen" mahdollisuus kyllä tunnustetaan, mutta asbestin asemasta tutkitaan useampaankin kertaan sattuisiko tutkittavalla siittenkin olemaan myös astma, jolloin tutkimukset asbestille altistumisesta "unohdetaan".

Lisäksi asia "asiantuntijalääkärit" vähättelevät asbestille altistumisia, sen jäkeen, kun olivat Työterveyslaitoksen Asbestiohjelmalla 1987-92 valmistelleet tarkoitushakuisen Työterveyslaitoksen Asbestisairauksien seulontatutkimusohjelman 1990-92.

Asian vahvistaa, että molempien loppuraportit julkaistiin 1993, jonka jäkeen aloitettiin ammattitautilainsäädännön "uudistaminen", jossa eläkkeellä olevat asbestille altistuneet unohdettiin.

Lisäksi Työterveyslaitos jätti kahtena peräkkäisenä vuotena rekisteröimättä kaikki asbestille altistuneet., - 25/08/2009 3:22 pm

Lähde: Helsingin Uutiset 11.08.2009 – **Kun asbesti vie terveyden**

TAPAUS 3 - Tullaanko uudistunutta tapaturma- ja ammattitautilakiakaan noudattamaan? Tuore poiminta sosiaalisessa mediassa käytävästä keskustelusta, joka koskee tätä tapaturma- ja ammattitautilain sisältöä.

"Työ - ja tapaturmavakuutuslain uudistus on ollut työn alla jo vuosikausia, nyt nämä uudistusehdotukset on saatu jo kirjalliseen muotoon, melkein 300 sivua. Kahlasin läpi mielestäni tärkeimmät kohdat, ja voin vakuuttaa ettei tämä lakiuudistus läpimennessään tuo mitään parannuksia ainakaan vakuutusongelmaisten näkökulmasta katsottuna.

Muutama esimerkki. Lääketieteellisen syy-yhteyden arviointi on vakuutuslaitoksen lääkärin tehtävä.

Syy-yhteyden todennäköisyyttä vähentävät esim. ristiriitaiset tapahtumakuvaukset, vamman tai sairauden laadun huomioon ottaen merkittävä ajallinen viive hoitoon hakeutumisen ja ilmoitetun

OIKEUTTA VAKUUTETUILLE RY.

MUSTIKKASUONTIE 12 B 00940 HELSINKI

vahinkotapahtuman välillä.

Tapaturmavakuutusjärjestelmän sosiaaliturvaluonteeseen huomioon ottaen sitä toimeenpanevan vakuutuslaitoksen tehtävänä ei ole osoittaa, mikä muu kuin kuvattu vahinkotapahtuma voisi olla vamman tai sairauden aiheuttaja.

Ammattitautina korvattavasta rannekanavaoireyhtymästä: korvausta ei maksettaisi silloin, kun oireyhtymän syynä ovat todennäköisesti työstä riippumattomat tekijät eikä kun syynä on todennäköisemmin työn ulkopuolinen altitus. Vaarana olisi tavallisten sairauksien laaja-alainen siirtyminen tapaturmavakuutuksen korvattavaksi.

Kyllä, vakuutuslääkärien ylivalta jatkuu.

Ainoa muutos oikeastaan on päätöksen perusteleva eli epäävän korvauspäätöksen perusteluihin olisi erityisesti merkittävä ne lääketieteelliset seikat, joihin päätös keskeisiltä osin perustuu. Tarkoitus on, että vakuutuslaitokset kirjaisivat nykyistä selkeämmin päätöksen perusteena olevat lääketieteelliset seikat ja niiden pohjalta tehdyn arvioinnin ja johtopäätökset. Enpä usko, että tuokaan muutos mitään auttasi."

HITAAN SYÖKSYKIERTEEN MALLI

Edellä mainittujen esimerkkitapausten johdosta kaikkien osapuolten on syytä tuntea, tunnustaa ja tiedostaa, potilaiden/vakuutettujen tosielämässä kohtaamat tilanteet **"Hitaan syöksykierteen"** – mallinnuksen avulla. Jossa viime kädessä työssä pysyvästi vammautunut ja sairastunut päätyykin oman asuinpaikkansa sosiaalitoimen asiakkaaksi. Pudotus turvaksi tarkoitetun sosiaaliturvaverkoston läpi pohjalle asti voi olla erittäin nopea.

Portaat alaspäin vakuutusyhtiön hylkäyspäätöksen jälkeen

↓ Sairauspäiväraha maksimi 300 päivää	Kela	Kuntoutus selvitys 60 pv:n ja jatkohakemus 180 pv:n kohdalla
↓ Työttömyyspäiväraha (*) * maksimi 500 päivää * ansiosidonnainen	Työttömyyskassa Loimaan kassa Oma työvoimatoimisto	Työkokeilu /-kokeiluja Uudelleen koulutus Kurssitukset
↓ Peruspäiväraha (*) Asumistuki Hoitotuki	Kela (*) työvoimatoimiston lausunto tarvitaan	Ammatillinen ja lääketieteellinen kuntoutus (Kela/VKK)
↓ Toimeentulotuki Harkinnanvarainen toimeentulotuki Maksusitoumukset	Sosiaalitoimi	Kunnan asunto Terveystieteellinen Mielenterveysongelmat Perheen hajoamiset

Käynnistyy valituskierron erityistuomioistuimissa tapaturma- tai työkvyttömyyseläkkeestä (n. 3 vuotta)

Varmista kuluksien voimassa olevat ehdot.

VOLE-TYÖRYHMÄ 2006

PORTAAT ALASPÄIN VAKUUTUSYHTIÖN HYLKÄÄVÄN PÄÄTÖKSEN JÄLKEEN

o Kaaviossa on kuvattu suomalainen hitaan syöksykierteen malli, joka pahimmillaan johtaa potilaan/vakuutetun vaiheittain tapahtuvaan syrjäytymiseen yhteiskunnasta.

o Taustalla on potilaan/vakuutetun pysyvän sairauden, tapaturman, ammattitaudin, liikenne-, potilas- tai lääkevahingon aiheuttama pysyvä työkyvyttömyys. Ja vakuutusyhtiö antaa hylkäävän päätöksen potilaan/vakuutetun eläkkeestä.

o Mikäli henkilö on jo ollut sairauspäivärahan maksimin 300 päivää sairauslomalla eivätkä Kela ja/tai työeläkeyhtiö myönnä jatkoa kuntoutustukena, vaan tekevät hylkäävän päätöksen, niin ensimmäinen paikka edelleen työkyvyttömälle potilaalle on hakeutua omaan työvoimatoimistoon työnhakijaksi.

o Nykykäytännön mukaan pitää potilaan tehdä työvoimatoimistoon ilmoittautuminen, vaikka työsuhde olisi edelleen voimassa.

o Vain tätä kautta toimien potilas voi hakea ammattiliittoon kuuluvana ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa. Työvoimatoimisto antaa asiassa työvoimapolitiittisen lausunnon, joka lähetetään mahdollisesti maksavalle taholle.

o Liittoon kuulumaton taho hakee työvoimatoimiston kautta Kelan peruspäivärahaa ja sen lisäksi elämiseensä tarvittavia tukia oman kuntansa sosiaalitoimesta.

o Samaan aikaan potilaan/vakuutetun on osattava käynnistää määräaikojen puitteissa valitusprosessit, ellei hän ole tyytyväinen samaansa vakuutusyhtiön hylkäävän päätökseen.

o Samaan aikaan potilaan/vakuutetun on osattava selvittää ja hakea ne lääketieteellisen sekä ammatillisen kuntoutuksen väylät, jota kautta hän voi yrittää paluuta työelämään.

o KKO:n antama ennakkopäätös KKO:2006:104 on erittäin merkittävä kaikkien sairastuneiden työntekijöiden lakisääteisen vakuutusturvan kannalta katsottuna. Työsuhte voidaan nyt laillisesti purkaa ilman seuraamuksia, jos työntekijän sairaus on jatkunut yli 12 kuukautta, mutta toisaalta tällä hetkellä voimassa olevien lakien mukaista tapaturma- tai työkyvyttömyyseläkettä ei tarvitse potilaalle myöntää.

Hylkäävä tapaturmaeläkep päätös tulee perustella erittäin selkeästi. Hylkäävän tapaturmaeläkehylkypäätöksen jälkeen on äärimmäisen tärkeää hylkäävän päätöksen tehneen tahon saada potilas/vakuutettu ymmärtämään, mihin tosiasialliseen näyttöön esimerkiksi kokonaan tai osittain hylkäävä tapaturmaeläkep päätös perustuu; suhteessa hoitavan lääkärin lausuntoon tai hoitavien lääkärin lausuntoihin. Helpoiten tämä tapahtuu, kun vakuutuslääkäri kohtaa potilaan/vakuutetun ja hänen avustajansa henkilökohtaisesti.

Samoin potilaalle/vakuutetulle tulee pystyä osoittamaan se, mihin eläkekorvausjärjestelmään hän kokonaan hylkäävän tapaturmaeläkep päätöksen jälkeen ensisijaisesti kuuluu ja mihin kirjalliseen sopimukseen perustuen? Työsuhteen voimassa ollessa, työnantajan ja työterveyshuollon mukana olo prosessin jatkossa on elintärkeää.

Samoin hylkäävän korvauspäätöksen tekijän tulee pystyä kertomaan ja osoittamaan, että miten monta erillistä paperiprosessia potilaan/vakuutetun tulee osata käynnistää, pitää käynnissä ja valvoa loppuun asti, etteivät lakiin perustuvat tiukat valitusten/hakemusten määräajat mene umpeen.

Yksi tärkeimmistä asioista hylkäävän päätöksen ymmärtämisessä on se, että potilaalle/vakuutetulle annetaan tiedoksi työnantajan ja vakuutusyhtiön välinen vakuutus sopimus kopioina liitteineen. Etenkin koskien:

- * työtapaturmia ja ammattitauteja
- * työeläkevakuutus työkyvyttömyyttä

Samoin kuin potilaalle/vakuutetulle tulee antaa tarkat tiedot siitä, mikä on kunkin vakuutusjärjestelmän sopimusehdot koskien pysyvää työkyvyttömyyttä. Tärkeintä on kertoa myös hylkäävän päätöksen saaneelle siitä, että koituuko työnantajalle kriteerit täyttävän eläkejärjestelmän mukaiselle eläkkeelle jäämisestä ylimääräinen ja kertaluontoinen maksu vakuutusyhtiöön päin? Eli poistaa avoimesti rahallisen intressin epäily hylkäävästä päätöksestä.

Samoin kuin se, mikä taho on potilaan/vakuutetun tapauksessa ja vakuutusjärjestelmässä ensisijainen auttajataho? Kuten oikeudellisissa ja lääketieteellisissä asioissa. Työnantaja? Ammattiliitto? Työterveyshuolto? Terveyskeskus? Ja kuka kustannukset kulloinkin maksaa?

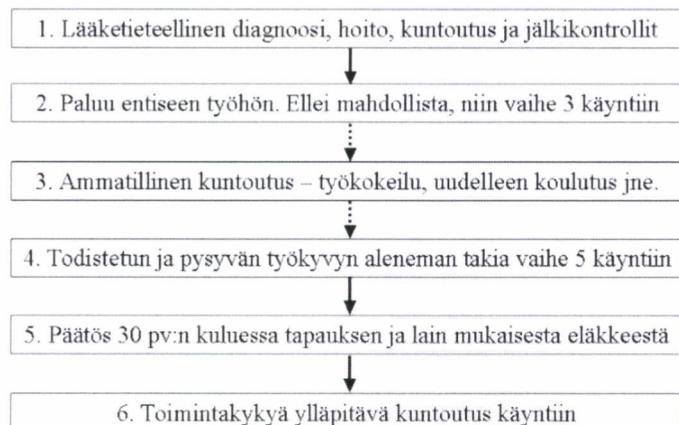
”SAATTAEN VAIHDETTAVA” – TOIMINTAMALLI

Potilas/vakuutettu - kohtaiset prosessit voidaan laittaa toimimaan vaikka heti. Ilman lakimuutoksia. Koska vakuutusyhtiöillä on jo nyt erittäin laaja ja lakiin perustuva harkintavalta hoitaa asiat hyvin. Malli on jo Suomessa toiminnassa, kun huippu-urheilija loukkaantuu, niin kokonaisvaltainen hoitoketju käynnistyy välittömästi.

”Saattaen vaihdettava” – toimintamalli

Miten järjestelmän pitää toimia?

* henkilöillä vakava sairaus, työtapaturma, ammatitauti, potilas-, liikenne- tai lääkevahinko
* uuden (6) kohdan ”Saattaen vaihdettava” -toimintamalli, tekee erityistuomioistuinjärjestelmän tarpeettomaksi

VOITTO-TOIMINTAMALLI 2006

Esimerkiksi työtapaturma- ja ammattitautitapausten ratkaisemisessa.

Pelisäännöt moniammatilliselle ja tasapuoliselle yhteistyölle – vaiheet 1-6

o Yhteistyö tapahtuu potilaan antamalla valtakirjalla ja kaikki asiakirjamateriaali on asianomaiselle julkista.

o Ajallinen käsittelyaika eri vaiheille on 3-5 vuotta, jolloin vältytään kokonaan tarpeettomilta ja hankalilta vakuutusoikeudellisilta valitusprosesseilta.

o Vaihe 1

Ratkaisevaan rooliin nousee hoitavien lääkärien ja vakuutuslääkäreiden suora yhteistyö.

o Lääketieteellisen kuntoutuksen osalta työterveyshuollon ja vakuutuslääkäreiden suora yhteistyö.

o Kaikki lääkärit vahvistavat allekirjoituksellaan ja leimallaan lausuntonsa tai lausumansa: "Kunnian ja omantunnon kautta oikeiksi." Myös päätoimiset ja sivutoimiset vakuutuslääkärit.

o Vaihe 2

Työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistoiminta esimerkiksi Vakuutuskuntoutuksen kuntoutusneuvojien kesken.

o Vaihe 3

Ellei sopivaa työtehtävää tai työkokeilupaiikkaa löydy työntekijän muuttuneeseen terveystilanteeseen vanhalta työnantajalta, niin yhteistyöhön otetaan mukaan edellisten toimijoiden lisäksi myös työvoimatoimiston kuntoutusneuvoja.

o Suoritetaan työkokeilu/työkokeiluja tai henkilö pääsee sopivaksi katsottuun ja vakuutusyhtiön kustantamaan uudelleen koulutukseen.

o Vaihe 4

Mikäli henkilö ei voi enää jatkaa todistetun ja pysyvän työkyvyn aleneman takia työelämässä, niin käynnistetään kaikkien edellisten kohtien toimijoiden kanssa yhteistyössä vaiheet 5 ja 6.

o Vaihe 5

30 päivän kuluessa edellisen vaiheen päättymisestä neuvottelusopimus tapauskohtaisesta pysyvästä eläkeratkaisusta kaikkien edellisten kohtien toimijoiden kanssa.

o Tarvittaessa neuvotteluun mukaan otetaan työnantajan ja työntekijäpuolen ammattiliittojen lakiasiain edustajat.

o Vaihe 6

Mukaan otetaan toimintakyvyn ylläpitämiseen tukeaan tarjoavan tahon edustajat.

o Kuten fysioterapeutti ja uusi hoitava lääkäri, mikäli vanhat hoitosuhteen katkeavat ennenaikaiselle eläkkeelle jäämisen takia. Kuten käy suhteessa lakisääteiseen työterveyshuoltoon ja sen tarjoamiin palveluihin.

o Toimintakyvyn ylläpitämisestä tehdä vuositason kirjallinen ohjelma ja sovitaan sen seurantamenettelystä.

o Ratkaisevassa roolissa on tietysti asianomainen itse tai hänen valtuuttamansa asiamies.

JULKISESSA KESKUSTELUSSA TÄRKEÄÄ TUODA ESIIN

Entistä tärkeämpää julkisessa keskustelussa on tuoda esiin se, että milloin eläkeasioista ja hylkäävissä päätöksissä puhutaan:

- * lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta – työtapaturmat ja ammattitaudit
- * lakisääteisestä liikennevakuutuksesta – liikennevahingot
- * lakisääteisestä työeläkevakuutuksesta – ennenaikainen työkyvyttömyys
- * lakisääteisestä potilasvakuutuksesta – potilasvahingot
- * lakisääteisestä lääkevahinkovakuutuksesta – lääkevahingot
- * vapaaehtoisesta vakuutusturvasta – esimerkiksi matkavakuutus, sairauskuluvakuutus, tapaturmavakuutus jne.

Kokonaisuuden avaamisessa ja epäkohtien paikallistamisessa sekä perustuslain vastaisuuksien tunnistamisessa että tunnustamisessa on käytettävä ulkopuolista selvitysmiestä. Esitämme tehtävään sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston ylijohtajana 16 vuoden ajan toiminutta Tarmo Pukkilaa. Perusteena, vakuutusalan läpikotoisin tuntevan, selvitysmiehen käytölle ovat nämä laillisuusvalvojien päätökset:

1. Riitta-Leena Paunio apulaisoikeusasiamiehenä toimiessaan antamassa päätöksessä dnro 489/2/96, hänen lainsäädäntömme vastaiseksi katsomansa, liitepäätös menettely on edelleen vakuutusosoikeudellisessa tuomioistuinjärjestelmässä täysimääräisessä käytössä.
2. Myös Riitta-Leena Paunio apulaisoikeusasiamiehenä toimiessaan antama päätös 1124/2/99 sosiaali- ja terveysministeriölle on parannusten kohdalta jäänyt toteutumatta. Tuo päätös koski nk. asiantuntijalääkäreiden puolueettomuutta.
3. Kelan tutkijana toimineen, Maija Saksinin, vuonna 2003 vakuutusosoikeutta koskevassa selvityksessä esiintuomat epäkohdat ovat edelleen vuonna 2014 voimissaan vakuutusosoikeudessa ja sen alaisissa lautakunnissa.
4. Eduskunnan oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio päätös dnro 2708/4/04. Koskien suullisen

käsittelyn järjestämistä vakuutusosoikeudessa on myös jäänyt toteutumatta.

5. Oikeuskanslerin antama päätös 496/1/05 lääkärijäsenten ja lääkäriasiantuntijoiden riippumattomuutta koskien on jäänyt myös toteutumatta.

2. Tapaturma- ja ammattitautilakiin sekä muihin lakeihin tarvittavat muutokset

Vakuutusyhtiöiden perusteeton ylivalta suhteessa vakuutettuihin ihmisiin on kiistaton varsinkin lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Tämä vakava epäkohta on todettu **entisen oikeusministeri Johannes Koskisen** toimesta julkisuudessa ja lakiemme vastaisena se on myös muiden päättäjien tunnustettava ennen kuin mihinkään lainsäädännöllisiin uudistuksiin voidaan vakuutettujen parissa luottaa.

Myös vakuutuslääkärin asema on ollut voimakkaan kritiikin kohteena ja myös heidän roolista korvauspäätösten tekijänä vallitsee epätietoisuutta. Lääketieteellisiä seikkoja sisältävissä korvauspäätöksissä vakuutusosaltaakin unohtuu tämä Pohjolan vakuutusyhtiölääkäri Esa Rahkosen haastattelu vakuutusalan omassa lehdessä.

Alan vaikuttaja

– Suurin osa vakuutuslääkärin ajasta menee korvauspäätösten tekoon. Päätökset syntyvät ihan paperien perusteella, toteaa Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan yllilääkäri Esa Rahkonen.
Lähde: Tapaturma-lehti numero 4/2007

”Suurin osa vakuutuslääkärin ajasta menee korvauspäätösten tekoon. Päätökset syntyvät ihan paperien perusteella, toteaa Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan yllilääkäri Esa Rahkonen”. **Olen aito paperilääkäri** (Tapaturmavakuutus - lehti 4/2007).

Käsityksemme mukaan perusrakenteisiin ei tässäkään lakiesityksessä olla koskemassa. Siksi esitämme seuraavia konkreettisia lakimuutoksia. Jotka vaativat myös epäterveiden rakenteiden purkamista. Esimerkiksi sidonnaisuuksien avaamisesta, alkaen sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä oikeusministeriöstä vakuutusyhtiöihin ja koko vakuutusosoikeudelliseen erityistuomioistuinjärjestelmään edeten olemme jättäneet yksityiskohtaisen esityksen ministeriöllenne 10/2012. Esitys tunnetaan Kukkosen listana.

”KAHDEN LÄÄKÄRIN LOUKKU” – LAKIPAKETTI PURETTAVA VÄLITTÖMÄSTI

Vuosina 2003 - 2007 voimaan saatetun ”kahden lääkärin loukku” – nimellä tunnettu lakipaketti on purettava; perustuslakimme ja EU-normiston vastaisena.

Kyseisten hallituksen esityksen lisäksi on tarkastettava kaikkien muidenkin lakisääteisen vakuutus- ja sosiaaliturvan lakikohdat, joihin vastaavankaltaiset muutokset on myös tehty. Ilman näitä todellisia parannuksia vakuutusyhtiöiden perusteettomasti hankkima ja täysin yliverlainen sekä perustuslain vastainen asema säilyy. Vaatimamme parannukset tulee toteuttaa ensi tilassa yli hallinto- ja ministeriörajojen toimien. Ensin on toteutettava kahden lääkärin loukku – lakipaketin purkamisen. Joka numeroiduin Oiva (Oikeutta vakuutetuille) – kohdin esitellään seuraavaksi. Sitten TAU - lakiluonnoksen mukaisessa lukunumeroiden mukaisessa järjestyksessä edeten ja tarvittavat Oiva - parannuskohdat esittäen.

Oiva 1 – (liittyy myös TAU lakiluonnos 16 luku – Vakuutuslaitosta koskevat menettelysäännökset korvausasiassa ja 29 luku - muutoksenhaku)

HE 62/2004 – Hallituksen esitys laiksi tapaturmavakuutuslain 17 ja 41 d §:n muuttamisesta aiheutti muun muassa sen, että vakuutuslääkärien rikosoikeudellinen vastuu poistettiin ja vakuutuslääkäri voi hylätä hoitavan lääkärin lausunnossa esittämät objektiiviset löydökset lyhimmillään sanalla ”ei”. Siksi vakuutuslääkärille on palautettava rikosoikeudellinen vastuu lausunnoistaan hoitavien lääkärin tapaan. Seuraava muutos voidaan tehdä nykyiseen tapaturmalakiin pika-asetuksella.

Vaadimme korjausta uuden tapaturma- ja ammattitautilain lakiluonnoksen kohtaan - **121 § Korvausasiaan käsittelyyn osallistuva lääkäriasiantuntija** - seuraavan sisältöisen lisäyksen:

Vakuutuslääkäri on velvollinen perustelemaan lausuntonsa objektiivisesti. Vakuutuslääkäri on vakuutettava antamansa tiedot omatuntonsa ja kunniansa kautta oikeiksi.

Oiva 2 – (liittyy myös TAU lakiluonnos 29 luku - muutoksenhaku)

HE 47/2005 (HE 155/2003) – Hallituksen esitys toimeentuloturvan muutoksenhakua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen (HE 155/2003 vp) täydentämisestä aiheutti sen, että tapaturma-asiain muutoksenhakulautakunnan lääkärijäsenenä voi toimia vain toisen tuomioistuinkäsittelyn osapuolen eli vakuutusyhtiön kouluttama vakuutuslääkäri.

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakuntaan koskevaan lakiin (681/2005, 53§), pika-asetuksella on tehtävä lakimuutos, jossa määritellään tarkasti seuraavat asiat:

Muutoksenhakulautakunnan lääkärijäsenenä voi toimia vain puolueeton ja vakuutusalan sidonnaisuuksista vapaa lääkärijäsen, lääkärijäsenenä ei voi täten toimia vakuutuslääkäri.

Lääkärijäsen irrotetaan oikeuden kokoonpanosta jotta lautakunta näyttäisi puolueettomalta. Vakuutuslääkäri antaa jatkossa samalla tavalla kuin toisenkin osapuolen todistajana toimiva lääkärijäsen todistuksensa oikeuden edessä. Tällöin puolueettoman lautakunnan tehtäväksi jää ratkaista asia sille esitetyn näytön perusteella kuten käräjäoikeuksissa tapahtuu. Olennaista on,

että jatkossa myös vakuutuslääkäri velvoitetaan kaikissa yhteyksissä perustelemaan kantansa ja vakuuttamaan antamansa tiedot omatuntonsa ja kunniansa kautta oikeaksi.

Oiva 3 - TAU lakiluonnos (29 luku - muutoksenhaku)

HE 91/2006 – Hallituksen esitys työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain muuttamisesta aiheutti sen, että työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan lääkärijäsenenä voi toimia vain toisen tuomioistuinkäsittelyn osapuolen eli työeläkeyhtiön tai – laitoksen kouluttama vakuutuslääkäri.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan koskevaan lakiin (677/2005, 2§), pika-asetuksella tehtävä lakimuutos, jossa määritellään tarkasti seuraavat asiat:

Muutoksenhakulautakunnan lääkärijäsenenä voi toimia vain puolueeton ja vakuutusalan sidonnaisuuksista vapaa lääkärijäsen, lääkärijäsenenä ei voi täten toimia vakuutuslääkäri.

Lääkärijäsen irrotetaan oikeuden kokoonpanosta jotta lautakunta näyttäisi puolueettomalta. Vakuutuslääkäri antaa jatkossa samalla tavalla kuin toisenkin osapuolen todistajana toimiva lääkärijäsen todistuksensa lautakunnan edessä. Tällöin puolueettoman lautakunnan tehtäväksi jää ratkaista asia sille esitetyn näytön perusteella kuten käräjäoikeuksissa tapahtuu. Olennaista on, että jatkossa myös vakuutuslääkäri velvoitetaan kaikissa yhteyksissä perustelemaan kantansa ja vakuuttamaan antamansa tiedot omatuntonsa ja kunniansa kautta oikeaksi.

Oiva 4 - TAU lakiluonnos (29 luku - muutoksenhaku)

Lakimuutos HE 12/2006 – Hallituksen esitys laiksi oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi koskee mm. koko vakuutusoikeudellista erityistuomioistuinjärjestelmää. Se aiheutti sen, että vakuutuslääkärijäsenen lausumat (perustelut) ovat 80 vuotta päätöksen antamisesta salaisia myös asianomaiselta itseltään. Tämä on avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta korostavassa yhteiskunnassa hämmästyttävää, sillä valtaosassa vakuutusasioista pääpaino on lääketieteellisten seikkojen selvittelyssä ja vakuutusoikeudellinen tuomioistuinkäsittely tapahtuu suljetusti ja kirjallisesti.

Vakuutus-alalle äärimmäisen myötämielisen ja potilasvastaisen lakimuutoksen ansiosta vakuutusyhtiön asiakas ei tiedä yhtiön päätöksestä valittaessaan edes sitä, mihin yksilöityihin asiakirjoihin tuomioistuinkäsittely on vakuutusoikeudellisessa erityistuomioistuinjärjestelmässä perustunut. Tämä aiheuttaa sen, että potilaalla ei ole mahdollisuutta tehokkaaseen ja puolueettomaan oikeudenkäyntiin tai muutoksenhakuun kun asian kannalta keskeisin asia on häneltä salattu.

Lakiin (381/2007, 5 luku, Hallintotuomioistuimen ratkaisu 15§) oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi tarvittava, pika-asetuksilla tehtävä,

lakimuutos:

Suljetusti ja kirjallisesti tapahtuneen tuomioistuinkäsittelyn lääkärinjäsenen lausumat ovat asianomaisjulkisia.

SITTEN TAU - LAKILUONNOKSEN LUKUJÄRJESTYKSEN MUKAISESTI EDETEN

Oiva 5 – TAU lakiluonnos (1 luku – Lain keskeinen sisältö **7§ korvausten ensisijaisuus** ja 16 luku – Vakuutuslaitosta koskevat menettelysäännökset korvausasiassa)

Lääkärinlausuntoihin merkittävien diagnoosien järjestyksestä ja sen merkittävydestä on säädettävä laissa, jolloin vakuutusyhtiöt veloitetaan tekemään asiasta konkreettiset mallipohjat lääkärilausuntojen mallipohjien tapaan.

Perusteluna esimerkki tosielämästä. Jos vakuutettu/potilas on vammautunut tapaturmassa pysyvästi ja hänelle ilmestyy alkuperäisestä vammasta johtuva pitkittynyt olkapääkipu ja hoitava lääkäri kirjoittaa diagnoosina pitkittyneen olkapääkivun ensin ja sitten alkuperäisen tapaturmavamman diagnoosin. Tämän jälkeen tapaturmayhtiö lopettaa tapaturmasta korvaamisen kokonaan, koska tapaturmasta johtuvan, tilan pahenemisen diagnoosi on kirjoitettu ensin. Eikä suostu purkamaan päätöstään, vaikka ensin tapahtunut vamma on pysyvä eikä siihen ole olemassa lääketieteellistä hoitokeinoa.

Hoitava lääkäri taas ei uskalla lähteä väittelemään asiasta vakuutusyhtiön kanssa, koska tietää joutuvansa vakuutusyhtiön ns. hankalien lääkärin listalla, jolloin kaikkien omien potilaiden korvausasioiden käsittely ko. yhtiössä hidastuu. Tämä seikka on usein noussut esille hoitavien lääkäreiden taholta.

Myös vakuutusala näkee rappeuma/rappeutuma asiassa ison hyödynnettävän harmaan alueen.

Rappeutumat aiheuttavat päänvaivaa tapaturmavakuutuskorvausten tekijöille.
– Rappeutumien korvauskysymyksissä on laaja harmaa alue, tunnustaa Tapiola-yhtiöiden ylilääkäri Ilkka Torstila.

Lähde: 14 Tapaturmavakuutus 3/2006

Rappeutuma

Rappeutuma aiheuttavat päänvaivaa tapaturmavakuutuskorvausten tekijöille.

- Rappeutuminen korvauskysymyksissä on laaja harmaa alue, tunnustaa Tapiola-yhtiöiden ylilääkäri Ilkka Torstila. (Lähde: Tapaturmavakuutus – lehti 3/2006)

Oiva 6 – TAU lakiluonnos (4 luku – Yleiset säännökset ja 16 luku – Vakuutuslaitosta koskevat menettelysäännökset korvausasiassa)

Lakiin perustuvan määriteltävä termit rappeuma/rappeutuma

* lääketieteessä

* vakuutuslääketieteessä

Lakiluonnokseen **16 § Lääketieteellisen syy-yhteyden arviointi**, konkreettinen esimerkki kudוסrappeuman määrittelystä ja vaikuttavuudesta tapaturmakorvausten maksamiselle.

Oiva 7 – TAU lakiluonnos (11 luku – Pysyvän haitan korvaaminen)

Haittarahan/haittaluokan määrittelyn tekee lakiin perustuvana vakuutusyhtiöistä riippumaton taho. Hoitava lääkäri ja vakuutuslääkäri esittävät kantansa sekä perustelunsa kirjallisesti.

Oiva 8 – TAU lakiluonnos (14 luku - Korvausasian vireille tulo)

Vahinkoilmoituksen tekemisestä veloitetaan vakuutusyhtiöt järjestämään lakiin perustuvaa koulutusta työnantajille ja työterveyslääkäreille sekä tuottamaan malliesimerkkejä siitä, kuinka ensivaiheen hoitotyössä havaitut ensioireet ja epäilyt, esimerkiksi piilevistä vammoista, saadaan välittämään lääkärin lausuntoihin vakuutusyhtiölle riittävälle tarkkuudella. Esimerkiksi epäilyt aivovammasta, tai vaaralliselle kemikaalille tai sisäilmamyrkylle altistumiselle. Myös vammamekanismin tunnettavuuden perusteella kiputilojen tarkka kirjaaminen on tärkeää.

Oiva 9 – TAU lakiluonnos (14 luku - Korvausasian vireille tulo)

Lakiin perustuvan matalan kynnyksen oikeusavun tarjoaminen vahinkoilmoituksen oikeaoppiseen täyttämiseen. Lakiin kirjattavina työn toteuttajina työnantajien ja -tekijöiden järjestöt sekä paikalliset oikeusaputoimistot.

Oiva 10 – TAU lakiluonnos (16 luku – Vakuutuslaitosta koskevat menettelysäännökset korvausasiassa)

Kaikki päätöksenteko, mukaan lukien ensiasteen päätöksenteko on asetettava sellaiselle riippumattomalle taholle, jolla ei ole mitään taloudellisia intressejä tai vakuutusalan kytköksiä asiassa.

Vakuutuslääkäreiden osallistuminen vakuutusyhtiön tekemiin ensiasteen ratkaisuihin kielletään lailla, seuraaviin korvausasioihin liittyen:

tapaturmaeläke

haitta-aste/haittaluokka

kuntoutus

Vakuutusyhtiön tulee perustaa päätöksensä hoitavien lääkäreiden lausuntoihin tai pyytää uusi

lausunto sellaiselta lääkäriltä, jolla ei ole kytköksiä vakuutusalaan.

Vakuutuslääkärin on tavattava potilas aina henkilökohtaisesti ennen potilaan toimeentuloon vaikuttavasta eläkeratkaisusta tehtävää päätöstä. Tämä päätös on perusteltava objektiivisesti sekä vahvistettava allekirjoituksella kunnian ja omantunnon kautta.

Oiva 11 – TAU lakiluonnos (16 luku – Vakuutuslaitosta koskevat menettelysäännökset korvausasiassa)

Lakiin säädettyinä vakuutusyhtiöille on langetettava velvollisuus rakentaa, hoitaville lääkäreille, lääkärilausuntojen mallipohjat. Esimerkiksi viiden lääketieteen erikoisalan tyypillisimmästä vammasta. Kuin myös ammattitaudista. Näin hoitavien lääkärien asema vahvistuu, kun he tietävät konkreettisesti sen, minkälaisia lääkärinlausuntoja vakuutusyhtiöt heiltä vaativat.

Oiva 12 – TAU lakiluonnos (16 luku – Vakuutuslaitosta koskevat menettelysäännökset korvausasiassa)

Yhtiön pyytämiltä ja suoraan hoitavalta lääkäriltä menevistä lausunnoista tulee vakuutetun/potilaan saada aina kopio tiedoksi. Lääkärinlausuntoihin mahdollisesti tulleiden virheiden tai puutteiden oikaiseminen tulee tehdä myös helpommaksi.

Oiva 13 – TAU lakiluonnos (16 luku – Vakuutuslaitosta koskevat menettelysäännökset korvausasiassa) kohtaan **127§ Asianomaiselle annettavan päätöksen perusteleminen** tarvitaan seuraavan sisältöinen lisäys:

Korvauspäätösten perusteluissa annetaan yksilöity listaus niistä asiakirjoista, joihin potilaan/vakuutetun sama päätös kulloinkin perustuu.

Oiva 14 – TAU lakiluonnos (22 luku – Vakuuttamisen valvonta) LAILLISUUSVALVONTA
Vakuutusyhtiöillä ei voi olla oikeutta käyttää merkittävää julkista valtaa ilman tiukkaa valvontaa ja puolueettomasti toimivaa muutoksenhakujärjestelmää. Lakiin säädettyinä, erittäin merkittävää, julkistaa valtaa yhtiöissä käyttävien vakuutuslakimiesten ja vakuutuslääkäreiden laillisuusvalvonta tulee keskittää yhdelle, EU-normistot, täyttävälle laillisuusvalvojalle.

Oiva 15 – TAU lakiluonnos (23 luku – Vakuutuslaitokset)
Erittäin merkittävää julkista valtaa yksityisissä yhtiöissä käyttävien vakuutuslääkäreiden ja vakuutuslakimiesten nimien julkisuus on määrättävä lailla.

Perustelut:

Nimitietojen julkisuuteen saamisen kautta on Suomen historiassa ensimmäistä kertaa mahdollista

se, että sidonnaisuuksien selvittäminen lakisääteisten vakuutusjärjestelmien suhteen saadaan ensimmäistä kertaa käyntiin. Muun muassa suoraan omalla nimellä olevien vakuutusalan osakeomistusten ja kytkösten selvittäminen tulee tällä tavalla ensimmäistä kertaa mahdolliseksi.

Potilas/vakuutettu pystyy ensimmäisen kerran valitsemaan sen, että meneekö omassa vahinkotapauksessa myös vakuutuslääkärinä toimivan lääkärin vastaanotolle.

Oiva 16 – TAU lakiluonnos (23 luku – Vakuutuslaitokset)

Erittäin merkittävää julkista valtaa käyttävien vakuutuslääkäreiden ja vakuutuslakimiesten velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksistaan tulee säätää laissa. Lakiin perustuvassa ja julkisessa sidonnaisuuslomakkeessa ilmoitetaan myös omat ja lähipiirin osakkeenomistukset, jotka liittyvät vakuutus-, terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltoalaan.

Oiva 17 – TAU lakiluonnos (23 luku – Vakuutuslaitokset ja 31 luku – Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito))

Lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittaviin yhtiöihin sovelletaan julkisuuslakia.

Oiva 18 – TAU lakiluonnos (23 luku - Vakuutuslaitokset)

Ruotsinkieltä pääkielenään asioinnissa käyttävät vakuutusyhtiöt veloitetaan lakiin perustuvana antamaan palvelua vakuutetuille, ymmärrettävällä, suomen kielellä.

Oiva 19 - TAU lakiluonnos (25 luku – Tapaturma-asiain korvauslautakunta)

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan (TAKO) käsittelyä koskien säädetään lailla, että käsittelyssä olevat asiakirjat tulee yksilöidä ja koko käsittelyketju on asianomaiselle ja hänen edustajalleen julkinen. Näin tulee toimia myös kaikkien käsittelyssä olleiden asiakirjojen osalta.

Oiva 20 – TAU lakiluonnos (26 luku – Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen yhteisvastuu)

Lakiin perustuvana kirjetaan, että valtio korvaa takautuvasti 40 vuoden ajalta vakuutetulle ja hänen edunsaajalleen, perustuslain 88§:n mukaisesti, ilman tosiasiallisia perusteluita ja vastoin esitettyä lääketieteellistä näyttöä, kokonaan tai osittain, kaikki hylätyt vahinkotapaukset koskien tapaturmaeläkkeitä/ haittarahaa/ korvauksia/ kuntoutusta/ hoitoa/ lääkkeitä.

Oiva 21 – TAU lakiluonnos (28 Luku – Erinäiset säännökset) - TILASTOINTI

Lailla veloitetaan vakuutusala ja vakuutusyhtiöitä ilmoittamaan yhtiökohtaiset tilastot myönnettyistä ja hylätyistä tapaturmaeläkkeistä. Tilastoissa on eriteltävä työtapaturmat ja ammattitaudit. Näin tulee menetellä taannehtivasti vuodesta 1980 alkaen.

Lakiin perustuvana yhtiöt ovat veloitettut tekemään lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toteutusta koskevat asiakastytyväisyytutkimukset. Kohdistuen vakuutettuihin, jotka ovat saaneet osittain tai kokonaan kielteisen päätöksen tapaturmaeläkkeestä, työtapaturman tai

ammattitautin takia. Tutkimuksen tiedot tulee julkistaa vuosittain yhtiön toimesta.

Oiva 22 – TAU lakiluonnos (28 Luku – Erinäiset säännökset) - **TILASTOINTI**

Koko vakuutusosoikeudellinen erityistuomioistuinjärjestelmä, vakuutusosoikeudesta alkaen, veloitetaan lailla antamaan vuositilastot yhtiöittäin tuomioistuinkäsittelyssä olleista asioista, joissa selvitys on eritelty vakuutuslajeittain purettuina ja yhtiöiden voittoprosentit ratkaisusta esittäen.

Oiva 23 – TAU lakiluonnos (28 Luku – Erinäiset säännökset) - **TILASTOINTI**

Veloitetaan lailla muutoksenhakulautakunnat ja vakuutusosoikeus julkaisemaan vuositilastot yhtiöittäin niille maksuun tulleista maksuosuuksista, koskien vakuutusosoikeudellisen erityistuomioistuinjärjestelmän kustannuksia.

Oiva 24 – TAU lakiluonnos (29 luku - Muutoksenhaku)

Aito suullinen kuuleminen on suoritettava, jos tapaturma-asiain korvauslautakunnan, lakiin perustuvan, käsittelyn jälkeen korvauspäätöksestä vallitsee vielä erimielisyys. Vakuutetulle ja hänen edunsaajalleen on annettava lakiin perustuva mahdollisuus viedä vahinkotapauksensa tässä vaiheessa vaihtoehtoisesti käräjäoikeuden käsittelyyn.

Peruste: Oikeusasiamiehen päätös, dnro 2708/4/04, suullisen käsittelyn järjestämisestä.

Oiva 25 – TAU lakiluonnos (29 luku - Muutoksenhaku)

Muutoksenhakulautakuntien jäsenten velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksistaan tulee säätää laissa. Lakiin perustuvassa ja julkisessa sidonnaisuuslomakkeessa ilmoitetaan myös omat ja lähipiirin osakkeenomistukset, jotka liittyvät vakuutus-, terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltoalaan.

Oiva 26 – TAU lakiluonnos (31 luku – Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito)

Potilaalle/vakuutetuille on annettava lakiin perustuva oikeus saada kopiot työnantajan ja vakuutusyhtiön solmimasta sekä omassa vahinkotapauksessa sovellettavasta vakuutus sopimuksesta koskien työnantajan solmimia tapaturma-, työeläke- ja liikennevakuutuksia. Tämä on toteutettava takautuvasti 40 vuoden ajan, joka voi olla esimerkiksi asbestisairauksien itämisaika.

Oiva 27 – TAU lakiluonnos (31 luku – Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito)

Kohtaan **247§ Vahingoittuneen tai hänen edunsaajansa oikeus saada korvausasiaansa koskevia tietoja** tarvitaan seuraavanlainen lisäys:

Korvausasiaa koskevien tietojen ja asiakirjojen saaminen on maksutonta.

Potilaalle/vakuutetulle ja hänen edunsaajalla tulee olla oikeus saada sähköisen yhteyden kautta

katselu- ja tulostusoikeus vakuutusyhtiössä oleviin oman vahinkotapauksen kaikkiin asiapapereihin ja tietoihin, esimerkiksi pankkitunnuksia hyödyntävän selailu- ja tulostusyhteyden kautta.

3. Asbestista sairastuneiden kannanotto ammattitautiosiota koskien – Liite 1 (2 sivua)

Liitteenä olevassa materiaalissa on asbestista sairastuneiden (ASBA ry) kannanotto tapaturma – ja ammattitautilain lakiluonnokseen. Kannatamme heidän esittämänsä laaja-alaista vakuutettujen/kuluttajien kuulemista lakiluonnoksen loppuun viemisessä.

4. Muutoksenhakua koskevat lähihistorian huomiot – Liite 2 (8 sivua)

Liitteenä olevassa kannanotossamme (4.10.2010 ja 6.10.2008), jonka päätavoite on ollut vakuutusosoikeuden toiminnan kehittäminen (OM16:00/2008) otimme kantaa muutoksenhaun kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Kaikki siinä esittämämme parannusehdotukset odottavat vielä toteuttamistaan, joten ne ovat integroitavissa myös tähän lakiluonnokseenne mukaan.

5. Yhteenveto

Kannatamme lakisääteisen vakuutusturvan keskeisimpien toimintainstrumenttien kuten vakuutuslääketiede ja vakuutuslääkärijärjestelmän avaamista entisestään. Kiinnitämme huomioita vakuutuslääkärin roolin ratkaisupäätösten tekijänä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piirissä:

”Suurin osa vakuutuslääkärin ajasta menee korvauspäätösten tekoon. Päätökset syntyvät ihan paperien perusteella, toteaa Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan ylilääkäri Esa Rahkonen” (Tapaturmavakuutus – lehti 4/2007).

Vaadimme, että lakisääteisen tapaturmavakuutuksen rakenteet saadaan auki, avoimeen tarkistukseen, korjaukseen ja lakiemme vastaisten korvauspäätösten takautuvaan korvaamiseen.

Tapaturmavakuutus-lehden numerossa 3/2007 lehden **päätoimittaja Tapio Miettinen** kirjoittaa osuvasti: *”Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen sosiaalivakuutusluonnetta hämärtää se, että toimeenpano Suomessa, päinvastoin kuin useimmissa maapalomme järjestelmissä, on delegoitu yksityisille vahinkovakuutusyhtiöille sekä Valtiokonttorille ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle.”*

Tarmo Pukkila, sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston **ylijohtaja** 1993 – 2009 kirjoitti Helsingin Sanomat 15.3.2011 – *”Työeläkejärjestelmä ristiriidassa perustuslain kanssa”*. Ottaen kantaa myös lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvaustoiminnan perustuslain vastaisuuteen:

”Sekä työeläkevakuutuksen että tapaturmavakuutuksen toimeenpanossa tehdään kansalaisten

OIKEUTTA VAKUUTETUIILLE RY.

MUSTIKKASUONTIE 12 B 00940 HELSINKI

kannalta erittäin tärkeitä ja kauaskantoisia sosiaaliturvaa koskevia päätöksiä. Käsitkseni mukaan kyse on perustuslain tarkoittamasta merkittävästä julkisen vallan käytöstä.

Miten kansalaisten tasapuolinen kohtelu taataan, kun työkyvyttömyyseläkeratkaisut ja muut sosiaaliturvaa koskevat päätökset tehdään hajautetussa järjestelmässä – yksityisissä vakuutuslaitoksissa?

Ei sitä pystytäkään takaamaan.”

++++

”Perustuslakivaliokunta on nyt on ottanut selkeästi kantaa siihen, mikä on merkittävän julkisen vallan käyttöä. Sen perusteella on selvää, että nykyinen yksityisen sektorin työeläkejärjestelmä on ainakin ratkaisutoiminnan osalta ristiriidassa perustuslain kanssa.

Tästä seuraa yksiselitteisesti se, että lakisääteisen sosiaalivakuutuksen ratkaisutoiminta on siirrettävä viranomaisen tehtäväksi. Aika näyttää, miten kauan Suomessa edelleenkin toimitaan sosiaalivakuutuksessa perustuslain vastaisessa tilassa.”

Kaikkien potilaan/vakuutetun loppuelämää koskevat vakuutusosoikeudelliset tuomioistuinkäsittelyt tulee saada käräjä- ja hallinto-oikeusputkeen.

Käräjä- ja hallinto-oikeuksissa on lähtökohtaisesti olemassa paremmat perustat puolueettoman ja aidon suullisen tuomioistuinkäsittelyn saamiseksi. Muun muassa sen osalta, että potilas/vakuutettu saa siellä tietää, mihin yksilöityihin asiakirjoihin tuomioistuinkäsittely perustuu. Eikä tuomioistuinjärjestelmän toiminta ole normaalissa tuomioistuimessa vastapuolen rahoittamaa, eivätkä vakuutuslääkärit istu ratkaisukokoonpanossa 80 vuoden salauksen turvin.

Lähtökohtana tapaturma- ja ammattitaitilain uudistamiselle on oltava perustuslain, EU - normiston, Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeusjulistuksen veloitteiden täysimääräinen toteutuminen lakisääteisessä tapaturmavakuutusjärjestelmässä vakuutetuille.

Työkyvyttömyyden arvioinnissa on painopiste oltava sellaisella lääkäriellä, jolla ei ole kytköksiä vakuutusalaan. Vakuutusyhtiöillä ei voi olla oikeus käyttää erittäin merkittävää julkista valtaa, ilman tiukkaa valvontaa ja puolueettomasti sekä avoimesti toimivaa muutoksenhakujärjestelmää.

Uskomme, että tämän lakiluonnoksesta esitetyistä lausunnoista saadaan konkreettisia apuja vakuutuslääkärijärjestelmän avoimuutta kehittäneen työryhmä (STM91:00/2012) jatkotyöskentelyssä ja käynnissä olevassa vakuutusosoikeuden toiminnan kehittämisessä

OIKEUTTA VAKUUTETUILLE RY.

MUSTIKKASUONTIE 12 B 00940 HELSINKI

(OM16:00/2008). Etenkin perustuslain ja EU - normiston takaamien perusoikeuksien toteutumisessa ensimmäistä kertaa Suomen olosuhteissa koskien lakisääteistä vakuutusturvaa.

Kannatamme lakiin kirjattuna kaikkia niitä parannuksia, jotka kohentavat potilaan/vakuutetun perustuslain takaamien ihmisoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista. Siksi vaadimme, esimerkiksi joukkoistamisella toteutettuna kommentointimahdollisuutta viimeistään huhtikuussa, kaikille lakiluonnoksesta kiinnostuneille.

LOPPUKOMMENTTEINA

Vastineemme perustuu silkkään todellisuuteen, vaikkakaan se ei ole sanallisesti ja lauserakenteiltaan niin täydellinen kuin massiivisilla budjeteilla ja lakimiesarmeijoilla papereita sekä lausuntoja pyörittävillä organisaatioilla.

Järjestömme budjetti on hakemuksista huolimatta 0 euroa.

Loputtomien lupauksen, puheiden ja lausuntopyyntöjen lisäksi pitäisi olla leipäkin.

Korjaus- ja täydennys ehdotukset: Luonnokseen 4.11.2013

1. VALTIONEUVOSTON ASETUKSEEN AMMATTITAUEISTA

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä, säädetään ___ päivänä _____ kuuta 20___ annetun työtapaturma- ja ammattitautilain (___/20___) 27 §:n 1 momentin nojalla.

- **2 §:än korjaus- ja täydennys ehdotus;** Oma ryhmänumero (34) asbestille altistumiselle, jonka latenssiaika ("itämisaika") on (5 – 40) vuotta ja etenee työtapaturma ja ammattitautilain (___/20___) mukaisissa lääketieteellisissä 14 §:n perustutkimuksissa todetun ja 44 §:n seurantatutkimuksissa vahvistetun altistumisen jälkeen.

Työterveyslaitoksen toteuttamat:

- Asbestiohjelman 1987 – 92: Loppuraportti 1993, sekä osittain rinnan;
- Asbestisairauksien seulontatutkimuksen 1990 -93: Loppuraportti 1993, joiden mukaan:

Asbestille altistuminen etenee kolmesta - viiteen (3 -5) vuodessa asbestista johtuviksi ammattitaudeiksi:

- **34 a Asbestipleuriitti**
- **34 b Pyörötellektaasi (asbestista johtuva) ja**
- **34 c Asbestoosi**

Jotka yksin tai yhdessä aiheuttavat vastustuskyvyn puuttumisen altistumisen virustaudeille ja pysyvän keuhkojen vajaatoiminnan (retroperitoneaalinen fibroosi), joka kuormittaa sydämen oikeaa lohkoa ja aiheuttaa uusiutuvan liitännäistaudin:

- **34 d Sepelvaltimotaudin,** joita hoidetaan niin monta kertaa, kun se on mahdollista, kun haitta-aste on (> 15), joko sepelvaltimon (-valtimoiden) ohitusleikkauksella tai pallolaajennuksella.
Kun parantavia toimenpiteitä ei voi tehdä, nousee haitta-aste (15 → 20) varsin pian.

Lisäksi asbestille altistuminen etenee asbestin aiheuttamaksi:

- **34 e Keuhkosityövaksi ja / tai;**
- **34 f Mesotelioomaksi**

2. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN Luonnokseen 4.11.2013

VALTIONEUVOSTON ASETUS AMMATTITAUEISTA

- **2 §:än korjaus- ja täydennys ehdotus;** Oma ryhmä (34) lääketieteellisille selvi-tyksille, asbestille altistumisesta, jonka latenssiaika ("itämisaika") on (5 – 40) vuotta ja etenee työtapaturma ja ammattitautilain (___/20___) mukaisissa lääketieteellisissä 14 §:n perustutkimuksissa todetun ja 44 §:n seurantatutkimuksissa vahvistetun altistumisen jälkeen (3 – 5) vuodessa todetuille asbestista johtuville ammattitaudeille ja niiden liitännäis- ja seurannaistaudeille.

Kommentit koskien molempia asiakirja *Luonnoksia 4.11.2013*

Sekä luonnosta uudesta työtaturma- ja ammattitautilaista (____ / 20 ____)

1. ASBA ry:llä ei ole ollut antaessaan tätä lausuntoluonnosta käytössään Hallituksen esitystä (HE ____ / 20 ____) uudesta **työtaturma- ja ammattitautilaista** eikä edes ”luonnosta” tästä edelleen säätämättä olevasta laista, josta ministeri Paula Risikko lähetti jo kesällä 2012 tiedotteen, jossa todettiin, että uusi lakiesitys on valmis.
2. Ministeri Risikko joutui perustamaan uuden työryhmän valmistelemaan lakia, kun;
 - ***Kuluttajaparlamentti vaati yksimielisesti 01.10.2012 täysistunnossaan, että vakuutusyhtiöiden ja muutoksenhakuelinten päätöksentekoa koskevaa lainsäädäntöä ja toimintatapoja tulee muuttaa kuluttajan oikeusturvan parantamiseksi.***
 - Jonka liitteeksi kansanedustajat saivat kirjallisena Kuluttajaparlamentissa jaetun ASBA ry:n järjestöpuheenvuoron, perusteluna eräiden lakien muutostarpeesta.
3. Voimassa olevissa vakuutuslaitosten tavoitteiden mukaan säädetyissä ja muutetuissa sekä Suomen perustuslain vastaisissa, sekä Suomen valtion ratifioimissa, Suomessa voimaantulleissa kansainvälisten sopimusten vastaisissa laeissa, sekä niihin perustuvissa asetuksissa, viranomais määräyksissä ja ”soveltamisohjeissa” on poistettavaa ja korjattavaa, kuin numero ja nimi **työtaturma- ammattitautilaille ja 27 §:n 1 mom.**
 - **Joten myös jokaisella kuluttajalla** (vakuutetulla) tulee olla mahdollisuus antaa järjestönsä kautta lausunto uusista laeista ja lakimuutoksista.
 - Muutoin ei kuluttajan (vakuutetun) oikeusturva parane.
 - Ennen kuin Kuluttajaparlamentti 01.10.2012 täysistunnon yksimieliset ja hyvin perustellut vaatimukset on täytetty, jonka jo todennut myös Risikon työryhmän puheenjohtaja informaatiota kuin lehtiartikkelissaan;
Lakimuutokset eivät ole läpihuutojuttu !
4. **On perusteltu syy miksi uusi työtaturma- ja ammattitautilain (____ / 20 ____) luonnos tulee lähettää lausunnolle mahdollisimman pian ja riittävän pitkäksi ajaksi myös kuluttajille (vakuutetuille), koska luonnoksen ovat valmistelleet ”vakuutuslaitosten tavoitteiden” mukaan ”nelikantaisesti” sidonnaiset jäävit ministeri Risikon työryhmät.**

VAKUUTUSONGELMAISTEN LIITTO RY.

MUSTIKKASUONTIE 12 B 00940 HELSINKI

Vakuutusoikeuden kehittämistyöryhmä (OM 4/32/2006,OM016:00/2008)

Oikeusministeriö Eteläesplanadi 10, Helsinki (1.kerros, Sali Julkisuus)

Kehittämispäällikkö

Ann-Mari Pitkäranta, Oikeushallinto - osasto, Oikeusministeriö, ann-mari.pitkaranta@om.fi,
09 1606 7915

Tilaisuus:

KUULEMISTILAISUUS 4.10.2010 KLO 9.30 – 11.30 KOSKIEN LUONNOSTA
HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE VAKUUTUSOIKEUSLAIN
MUUTTAMISESTA

VAKUUTUSOIKEUDEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Vakuutusongelmaisten liitto r.y toteaa nyt viimeistelyssä olevan hallituksen esityksen vakuutusoikeuslain muuttamisesta olevan oikeansuuntainen, mutta kokonaisuutena täysin riittämätön tiedossa olevien merkittävien oikeudellisten epäkohtien korjaamiseksi.

Pidämme lakien takaamien ihmisoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen kannalta erityisen tärkeinä 6.10.2008 tapahtuneessa oikeusministeriön kuulemisessa jättämäämme kymmenen kohdan ehdotustamme.

1. LÄÄKÄRIJÄSEN TOIMIMAAN VAIN VALAN VANNONEENA ASiantuntijana JA VALITUKSEN ALAISEN ASIAN LÄÄKETIETEELLISEN ALUEEN TUNTEVANA ERIKOISLÄÄKÄRINÄ
2. VALITUKSEN KÄSITTELYLLE ASETETTAVA KOHTUULLINEN MAKSIMIAIKA
3. TODELLISEN TYÖMARKKINATILANTEEN KARTOITUS
4. NYKYAIKAINEN ASIAKIRJOJEN KÄSITTELY JA ARKISTOINTI
5. ASIANOSAISJULKISTEN ASIAKIRJOJEN SIVUNUMEROINTI KUNTOON
6. TALLENNE TUOMIOISTUIN KÄSITTELYN TAPAHTUMISESTA PAKOLLISEKSI
7. YKSILÖITY ASIAKIRJALUETTELO KÄRÄJÄ- JA HOVIOIKEUKSIEN TAPAAN
8. LAADUN TARKKAILU JOKAPÄIVÄISEKSI TOIMINNAKSI VAKUUTUSOIKEUDESSA JA ENSIMMÄISEN ASTEEN LAUTAKUNNISSA
9. PERUSTUSLAIN TOTEUTUMINEN KÄYTÄNTÖÖN ERITYISTUOMIOISTUIMISSA
10. TAPATURMA-ASIOIDEN KORVAUSLUTAKUNNAN TOIMINTA TÄYSIN AVOIMEKSI JA LÄPINÄKYVÄKSI

VAKUUTUSONGELMAISTEN LIITTO RY.

MUSTIKKASUONTIE 12 B 00940 HELSINKI

Muistutamme vielä, että annoimme 13.6.08 tapaamisen yhteydessä oikeusministeriön ylijohtaja Kari Kiesiläiselle "Lakisääteinen vakuutusturva ja sen mustat aukot" – tietopaketti, jossa vakuutusoikeudenkin osalta tiedossa olevia epäkohtia on käsitelty kattavammin. Kattavan tietopaketti ovat vuosina 2007 - 2008 yhteistyössä valmistaneet Vakuutusongelmaisten liitto ry ja Vammautuneiden elämönhallinnan ja perhetyön tuki ry.

Liittomme mielestä siinä esitettyihin selkeisiin oikeudellisiin ja lakien vastaisiin menettelyihin ei ole otettu tässä vakuutusoikeuslain muuttamisessa riittävästi kantaa.

Epäkohtia ollaan korjaamassa osittain, eli suunta on oikea ja kannatettava. Vallitsevien epäkohtien määrä ja merkittävyys tulee kuitenkin muistaa. Ihmisten asemasta tarkasteltuna on todettava, että epäkohtien poistamisen laajuus ja vauhti ei ole riittävä. Samaan aikaan kun tätä prosessia viedään eteenpäin tulee muistaa, että olemassa olevista ja varsinkin jäljelle jäävistä epäkohdista kärsivät lukemattomat potilaat ja heidän perheensä. Länsimaisen hyvinvointivaltion tulee huolehtia jokaisesta yhteiskunnan yksilöstä, ja varsinkin heikoimmassa asemassa olevista niin, että oikeudenmukaisuus toteutuu jokaisen yksilön kohdalla ennen kaikkea oikeudessa.

Toivomme, että epäkohtien poistaminen saa jatkoa ja rohkeutta myös jatkossa.

Helsingissä 4.10.2010

Hannu Kukkonen
puheenjohtaja
Vakuutusongelmaisten liitto r.y.

Lisäys 4.10.2010

Ei riitä, että VAKO:n päätöksessä viitataan vakuutuneiden korvauskäytäntöön. Päätökset on otava perusteltu näytön pohjalta, mikä näyttö oli perus ja mille perusteella!

Litteeksi 4.10.2010 kuulemiseen.
Vakuutusongelmaisten liitto ry.

Vakuutusoikeuden kehittämistyöryhmä (OM 4/32/2006,OM016:00/2008)
Oikeusministeriö Kasarmikatu 42, 3 krs, kokoushuone 2

Työryhmän sihteeri

Martta Plathin
Oikeushallinto - osasto
Oikeusministeriö
martta.plathin@om.fi
puhe. (09) 160 67568

Tilaisuus:

Vakuutusongelmaisten liitto ry:n kuuleminen 6.10.2008 kello 13.30-14.30

VAKUUTUSOIKEUDEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Seuraavaksi Vakuutusongelmaisten liitto r.y:n mukaan tarvittavista kehittämiskohteista vakuutusoikeudessa ja sen toimintaan liittyvissä osasissa.

1. LÄÄKÄRIJÄSEN TOIMIMAAN VAIN VALAN VANNONEENA ASiantuntijana JA VALITUKSEN ALAISEN ASIAN LÄÄKETIETEELLISEN ALUEEN TUNTEVANA ERIKOISLÄÄKÄRINÄ

Vakuutusoikeudesta lankeava lääketieteellinen asiantuntemus ei näy tällä hetkellä millään tavalla valittajaan päin.

Suppean selvityksen "Oikeusturvan toteutuminen vakuutusoikeudessa" oikeusministeriölle on vuonna 2003 tehnyt oikeustieteen lisensiaatti Maija Sakslin.

Sakslinin selvityksen sivulla 20 kerrotaan, että **valtaosassa vakuutusoikeuden ratkaisusta keskeinen kysymys on lääketieteellinen.**

Selvityksen sivulla 21 kerrotaan, että asianosaisella ei kuitenkaan ole mahdollisuutta varmistua siitä, mitä kaikkea on selvitetty ja millä perusteella lääkäri on päätenyt arvioonsa, jos nämä seikat eivät näy päätöksen perusteluissa.

Nykyisin lääkärijäsen merkitsee kantansa käsittelymuistioon, joka kuuluu neuvottelusalaisuuden piiriin. Merkintä saattaa olla hyvin lyhyt, lyhimmillään muotoa kyllä tai ei tai vain muutama lausetta.

Helsingin Sanomat kirjoitti tästä ongelmakohdasta artikkelissaan 28.1.2004, jossa asianajaja Markku Fredman kertoi seuraavaa:

Fredman muistuttaa, että joulukuussa mietintönsä luovuttanut tuomioistuinlaitoksen kehittämiskomitea on puuttunut sekä asiantuntijalääkäreiden käyttöön vakuutusoikeudessa että päätösten perustelemiseen. Myös Fredman oli komitean jäsen.

Komitea esitti, että vakuutusosoikeudessa pitäisi luopua asiantuntijalääkäreiden kuulumisesta kokoonpanoon.

"Vakuutusosoikeuden asiantuntijalääkäreiden mielipiteet ja selvitykset ovat salaisia, sillä ne kuuluvat tuomareiden neuvottelusalaisuuden piiriin", Fredman huomauttaa.

Komitean mielestä pitäisi luoda järjestelmä, jossa ammattituomarit pyytävät tarvittavat lausunnot asiantuntijoilta ja asianosaisilla on mahdollisuus kommentoida niitä. Vaihtoehtoisesti asiantuntijoita voitaisiin kuulla todistajina.

Vakuutusosoikeuden lääketieteellistä ratkaisua koskevat seikat tulee olla aina asianomaisjulkisia.

Vakuutuslääketieteen asema vastaamaa sen todellista luonnetta. Puolueettomien asiantuntijoiden mukaan kyseessä on sellaisen lääketieteen muoto, joka ei perustu tieteellisen tutkimuksen pohjalta hankittuun faktaan.

Kyseessä on lääketieteen muoto, joka perustuu väittämiin. Vakuutuslääketiede on siten paramediisiinä eli uskomuslääketiedettä.

2. VALITUKSEN KÄSITTELYLLE MAKSIMIAIKA

Omien kokemustemme mukaan valitusasian käsittelyyn vakuutusosoikeudessa menee tällä hetkellä keskimäärin 12-24 kuukautta.

Jatkossa tavoiteaika vakuutusosoikeuden valituskäsittelyille pitää olla maksimissaan 6 kuukautta.

Mikäli esittämämme kokonaisvaltainen toimintapaketti tietotekniikan suhteen toteutetaan, niin valitusten käsittelyaika pystytään puristamaan 3 kuukauteen!

3. TODELLISEN TYÖMARKKINATILANTEEN KARTOITUS

Tehdään lailla pakolliseksi vakuutusosoikeudelle ja sen alaisille lautakunnille pyytää valittajan omalta työvoimatoimistolta ja omalta ammattiliitolta kirjallinen lausunto valittajan työllistymismahdollisuuksista vajaakuntoisena lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Kolmikannan mukaiset työmarkkinajärjestöjen edustajat ovat tietojemme mukaan usein mukana erityistuomioistuimissa nimenomaan lakiasiain asiantuntijoina. Ei niinkään nykyisin vallitsevien koventuneiden työelämän vaatimusten asiantuntijoina.

Helsingin Sanomat kirjoitti asiasta 10.11.06:

"Vammaiset ovat viimeisellä sijalla, kun työnantajat rekrytoivat väkeä, työministeriön tutkimus totesi alkuvuonna. 65 prosenttia vastanneista yksityisistä palveluyrityksistä kertoi

vaikeuksista saada pätevää työväkeä, mutta vain 2–4 prosenttia oli valinnut vammaisen tai vajaakuntoisen työntekijän.

Noin 700 000 suomalaista saa ansiotuloista invalidivähennyksen, eli heillä on vähintään 30 prosentin invaliditeetti. Työikäisiä heistä on noin 400 000. Suuri osa heistä on työkyvyttömiä alkuperäiseen ammattiinsa.”

Lainaamme vielä perusteluiksi **STM:n kansliapäällikön Markku Lehdon kommentti, joka on lausunnosta 3.6.2004 työministeriölle:**

”Lisäksi pelkkä työnantajalle maksettava tuki ei vielä useinkaan auta henkilöä palaamaan työelämään, vaan kokemus on osoittanut, että vajaakuntoiset työntekijät usein tarvitsevat muuta tukea voidakseen jatkaa työelämässä tai päästäkseen sinne takaisin.”

Kyseinen lausunto liittyi vammaisten ja vajaakuntoisten työllistämistukijärjestelmän kehittämishankkeeseen.

4. NYKYAIKAINEN ASIAKIRJOJEN KÄSITTELY JA ARKISTOINTI

Myös vakuutusosoikeuteen ja sen alaisiin lautakuntiin nopeasti käyttöön sähköinen asiakirjojen käsittely, siirto ja arkistointi vakuutusyhtiöiden tapaan.

Paperilla olevat tiedot tallennetaan jatkossa myös vakuutusosoikeudessa ja sen alaisissa lautakunnissa kuvamuodossa tietokoneelle tehokkailla asiakirjaskannereilla, jonka jälkeen valittaja voisi esimerkiksi pankki- sekä sotu-tunnuksellaan käydä tutustumassa oman tapauksensa asiakirjamassaan vakuutusosoikeudessa tai sen alaisissa lautakunnissa myös etäyhteyden kautta.

Toki myös näin toimien omassa vahinkovakuutus- tai eläkeyhtiössään.

Uudesta järjestelmästä näkee myös itse valittaja, ketkä henkilöt ovat asiakirjoihin tutustuneet.

Henkilön suhde ja status asiankäsittelyyn selviävät myös klikkaamalla. Toisella klikkauksella avautuu tarvittaessa sähkökytkentäkaavio henkilön sidonnaisuuksiin ja kytkentöihin vakuutusosalalla.

Mikäli sama järjestely ulotetaan myös ensimmäisen asteen lautakuntiin, niin hyödyt kokonaisuuden kannalta ovat mielestämme kiistattomat.

Etenkin lakien takaamien ihmisoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen suhteen.

5. ASIANOSAISJULKISTEN ASIAKIRJOJEN SIVUNUMEROINTI KUNTOON

Erityistuomioistuimen päätöksen sekä käsittelijä-/esittelymuistioiden sivujen numerointi tyyliin 1 (3), 2 (3) ja 3 (3) pakolliseksi. Suluissa oleva numero kertoisi sivujen kokonaismäärän.

Sivunumeroinnissa vakuutusosoikeudessa oli käytössä päätöksessä ja käsittelijämuistiossa vain 1,2,3 jne. ilman mainintaa sivujen kokonaismäärästä ja esittelymuistioissa ei ollut sivunumerointia ollenkaan.

6. TALLENNE TUOMIOISTUIN KÄSITTELYN TAPAHTUMISESTA PAKOLLISEKSI

Koska valtaosa vakuutusosoikeuden asian käsittelyistä on jatkossakin kirjallisia, niin nykytekniikka antaa mahdollisuuden virtuaaliseen avoimuuteen asianomaiselle päin.

Ellei sitten siirrytä näissä vakuutusosoikeuden käsittelemissä valituksissa kokonaan käräjäosoikeusmenettelyyn. Esimerkiksi valittajan loppuelämää koskevissa eläkeasioissa.

Siirtymäajalle pakollinen audiovisuaalinen kuva- ja äänitallenne tulisi päätöksen liitteeksi ja todisteeksi siitä, että asia on todella käsitelty vakuutusosoikeuden istunnossa.

Nyt itse kukin saa omista asiapapereistaan sen kuvan, että yhdessä istunnossa nuijitaan tukkutoimituksena vain esittelijän kulloinkin etukäteen kehittämä kanta. Joka taas on valtaosin alemman tuomioistuimen kanta, joka taas on valtaosin sama kuin vakuutusyhtiön kanta.

Kyseessä on niin kutsuttu liitepäätösmenttely, jonka eduskunnan apulaisosoikeusasiamies Riitta-Leena Paunio katsoi lakiemme vastaiseksi päätöksessään 31.12.1996 Dnro 489/2/96.

Vaihtoehtoisesti voidaan kukin vakuutusosoikeuden käsittelemä valituksen tuomioistuinkäsittely äänittää ja purkaa tekstimuotoon päätösasiakirjojen liitteeksi.

7. YKSILÖITY ASIAKIRJALUETTELO KÄRÄJÄ- JA HOVIOIKEUKSIEN TAPAAN

Tiedot vakuutusosoikeuden päätösten taustalla olevista yksilöidyistä asiakirjoista puuttuvat tällä hetkellä kokonaan.

Eli vakuutusosoikeuteen ja sen alaisiin lautakuntiin pakolliseksi henkilökohtainen sekä aikajärjestykseen perustuva kattava koontiluettelo yksilöidyistä asiakirjoista mihin kunkin asian valituskäsittely ja päätös perustuvat erityistuomioistuimessa.

Käräjä- ja hovioikeuksista löytyy tietojemme mukaan valmiiksi kopioitavissa oleva toimintamalli tähän ongelmaan.

8. LAADUN TARKKAILU JOKAPÄIVÄISEKSI TOIMINNAKSI VAKUUTUSOSIOKEUDESSA JA ENSIMMÄISEN ASTEEN LAUTAKUNNISSA

Määrätään lailla kaikille vakuutusosoikeuden ja sen alaisten lautakuntien päätöksille ulkopuolinen täysipäiväinen ihmisoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen laillisuusvalvoja.

Puolueeton laillisuusvalvoja vakuuttaa kunniansa ja omantuntonsa kautta kunkin vakuutusosoikeuden päätöksen voimassa olevien lakien ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Suomelle antamien langettamien ennakkopäätösten vaatimien muutosten mukaan tehdyiksi.

Tarvittaessa henkilöitä palkataan lisää 10-50 kappaletta, jotta pitkään jatkuneet ihmisoikeuksien ja oikeusturvan loukkaukset saadaan kitkettyä pois erityistuomioistuinjärjestelmästä.

9. PERUSTUSLAIN TOTEUTUMINEN KÄYTÄNTÖÖN ERITYISTUOMIOISTUIMISSA

Perustuslain 21 §:n 2 momentin on katsottu edellyttävän, että päätöksen perusteluissa on ilmoitettava, mihin seikkoihin ja oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu perustuu.

Päätöksestä on selostettava, millä perusteella riittävä seikka on tullut näytetyksi tai jäänyt näyttämättä. Jos näyttö on perustunut asiakirjoihin, tulee yksilöidä, mistä asiakirjasta seikka käy ilmi.

Yleisluontoinen viittaus asiakirjoihin ei ole riittävä.

21 §

Oikeusturva

Jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

22 § Perusoikeuksien turvaaminen

Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Erityistuomioistuijien kaikki kustannukset maksettava valtion budjetista.

Erityistuomioistuijien vuosittaisten kustannusten maksattaminen oikeusprosessin toisen osapuolen eli vakuutusalan toimesta erilaisilla nimikkeillä kikkailulla pitää saada mielestämme loppumaan. Kuten oikeushallintomaksu.

10. TAPATURMA-ASIOIDEN KORVAUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA TÄYSIN AVOIMEKSI JA LÄPINÄKYVÄKSI

Tapaturma – ja ammattitautitapausten oikeuskäytäntöjen taustalla vaikuttava tapaturma-asioiden korvauslautakunta puuttuu vakuutuslauseuden toimintaa esittävästä kaavioista.

Liitteenä kaavio, josta tapaturma-asiain korvauslautakunta puuttuu kokonaan.

Kuitenkin tapaturma-asioiden korvauslautakunta käyttää virallisen tuomioistuinjärjestelmän ulkopuolelta käsin erittäin näkyvää toimeenpanovaltaa, miten korvauskäytäntöjä tuomioistuinjärjestelmässä ja vakuutusosoikeudessa sovelletaan.

YHTEENVETO

Tämän 10-portaisen toimintamallin kautta kansalaisilla on viimeinkin mahdollista saada vakuutusosoikeuden ja ensimmäisen asteen lautakuntien päätöksiin tosiasiallisia perusteluita, jotka puuttuvat tällä hetkellä mielestämme päätöksistä kokonaan.

Esimerkkinä tapaus Arto Kukkonen, vakuutusosoikeuden päätös 3.9.2008, dnro 6023/2007/3074.

* liitteenä päätöksestä 2 sivua.

Annamme tästä esityksestä ja toimialaamme liittyvistä asioista mielellämme lisätietoja.

Annoimme 13.6.08 tapaamisen yhteydessä oikeusministeriön ylijohtaja Kari Kiesiläiselle "Lakisääteinen vakuutusurva ja sen mustat aukot" – tietopaketin, jossa vakuutusosoikeudenkin osalta tiedossa olevia epäkohtia on käsitelty kattavammin.

Helsingissä 6.10.2008

Hannu Kukkonen
puheenjohtaja
Vakuutusongelmaisten liitto r.y.

Esityksen lähdemateriaalia:

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies 31.12.1996 Dnrot 2675/2/96 ja 489/2/9
Kielteisten työkyvyttömyyseläkettä ja yksilöllistä varhaiseläkettä koskevien päätösten perustelut

Oikeusturvan toteutuminen vakuutusosoikeudessa
9. PÄÄTÖSTEN PERUSTELEMINEN
13. LÄÄKETIETEELLISTEN SEIKKOJEN ARVIOINTI
Lausuntoja ja selvityksiä 2003:21, Maija Sakslin

2003:3 Tuomioistuinlaitoksen kehittämiskomitean mietintö
X TUOMIOISTUINORGANISAATIO - ASIAANTUNTIJAJÄSENET

Lausunnot toimeentuloturvan muutoksenhakukomitean mietinnöstä ja vakuutusosoikeustyöryhmän ehdotuksesta.
Lausuntoja ja selvityksiä 2002:3